

הסעות תלמידים במערכת החינוך

ביקורת מעקב

כללי

1. דוח המבקר בנושא הסעות תלמידים במערכת החינוך פורסם בשנת 2005 (ראה דוח מס' 21 לשנת 2004).

בדוח נסקרו פעולותיהם של חטיבת קהילה ואגף החינוך בעירייה בתחום הסעות תלמידים בחינוך הרגיל והמיוחד וההוצאות הכספיות הכרוכות ביישומן (כידוע, משרד החינוך משתתף במימון חלקן של העלויות הכספיות הללו, כפי שיפורט בהמשך הדוח).

2. בעקבות הדוח, נערכו מספר דיונים בראשות מנכ"ל העירייה וסמנכ"לית קהילה, וניתנו הנחיות לגורמים בעירייה העוסקים בנושא, במטרה להביא לצמצום העלויות הכספיות הכרוכות בפרויקט ההסעות, וזאת לקראת פרסום המכרז החדש, שהתפרסם בחודשי הקיץ 2004, לקראת שנת הלימודים תשס"ה.

3. הוצאות העירייה להסעות כוללות את הפעילויות הבאות:

3.1 הסעות תלמידי החינוך המיוחד (גנ"י, חינוך יסודי ועי"ס) למוסדות הלימוד בבת-ים ומחוצה לה.

3.2 מימון עלויות העסקת המלווים בקווי ההסעות המחייבים זאת בחוק.

3.3 מימון הסעות מרוכזות של תלמידי החינוך הרגיל לבתי-ספר ייחודיים (החוזה החקלאית, בית-הספר הימי, פרויקט המחוננים, "מופת" וכו').

3.4 מימון נסיעות לתלמידי החינוך המיוחד הנוסעים בתחבורה הציבורית.

3.5 החזר נסיעות בתחבורה הציבורית לתלמידים בחינוך הרגיל הלומדים בבתי-ספר מחוץ לבת-ים.

3.6 החזר דמי נסיעות בתחבורה הציבורית לתלמידי חטיבות הביניים בעיר.

3.7 השתתפות בנסיעות בתחבורה הציבורית לתלמידים נזקקים - ועדת הנחות.

4. הוצאות העירייה להסעות התלמידים בתקופת דוח הביקורת, שנת 2003, היו כדלקמן:

הסעות תלמידים במערכת החינוך

הסעות החינוך המיוחד	-	5,136,369 ש"ח
הסעות לחווה החקלאית	-	
ולבית-הספר הימי	-	360,122 ש"ח
סה"כ	-	5,496,491 ש"ח
החזר נסיעות	-	
בתחבורה הציבורית	-	340,500 ש"ח
ליווי תלמידים	-	2,602,575 ש"ח

5. הביקורת בדקה את אופן יישום הנחיות המנכ"ל שניתנו לאחר סדרת הישיבות שנערכו בראשותו בנושא, וזאת מבדיקת נתוני מערך ההסעים בחודש נובמבר 2005 - שנת הלימודים תשס"ו, בחודש ינואר 2005 - שנת הלימודים תשס"ה, וחודש ינואר 2004 - שנת הלימודים תשס"ד.

6. הנחיות המנכ"ל לאחר דוח הביקורת

6.1 צמצום 15% מעלויות ההסעות לקראת שנת הלימודים תשס"ה ועוד 5% נוספים לקראת שנת תשס"ו, וזאת על-ידי צמצום קווי ההסעות והתייעלות, במטרה להביא לחסכון בעלויות של כ- 370 אלף ש"ח.

6.2 צמצום כמות המלווים על-ידי איחוד קווים, ובייחוד מלווים עובדי עירייה שעלותם גבוהה מזו של מלווים של חברות כוח-אדם ולנסות להחליף מלווים של עובדי כוח-אדם באלו של עובדי העירייה.

6.3 להעביר את פרויקט המחוננים מבית-הספר רמות לאשכול הפיס.

6.4 המשך מימון העירייה הסעות תלמידים לפרויקט המחוננים, החווה החקלאית, בית-הספר הימי, ומאידך, ביטול המימון לפרויקט "מופת" לקראת שנת תשס"ו.

6.5 מינוי עובד באגף החינוך שירכז את כלל הפעילות בפרויקט ההסעות.

6.6 לצרף נספח למכרז החדש בנושא הבטיחות בהסעות ולטפל כיאות בנושא זה.

6.7 מימון העירייה לתלמידים הנוסעים בתחבורה הציבורית יהיה בהתאם לתקציב ההשתתפות של משרד החינוך בנסיעות אלו.

7. לקראת שנת הלימודים תשס"ה, פרסמה העירייה מכרז חדש להסעות תלמידים. מאחר שמשרד החינוך משתתף בעלות ההסעות בשיעור של 50%, הוא זה שמכתיב את תנאי המכרז והחווה, והעירייה מנועה מלבצע בו שינויים. למכרז צורף נספח בטיחות ודרישות של העירייה בתחום זה במסלולי ההסעות.

7.1 בדיקת תוצאות המכרז החדש - נבדקו על-ידי הביקורת לצורך השוואה 87 מסלולים. ב- 51 מסלולים היתה הוזלה במחירי ההסעה ואילו ב- 28 קווים היתה התייקרות. יתר המסלולים - המחירים דומים.

הסעות תלמידים במערכת החינוך

7.2 בשנת הלימודים תשס"ו מסיעה העירייה 605 תלמידים, מתוכם 544 תלמידי החינוך המיוחד ב- 127.25 כלי רכב מדי יום, ב- 67 כלי רכב מתבצע ליווי מבוגרים לילדים, וזאת לעומת 568 תלמידים שהוסעו בעבר בעת הביקורת ב- 133.5 כלי רכב ביום, שמתוכם ב- 45 כלי רכב פעלו מלווים.
פירוט חברות ההסעות והמלווים - **ראה בנספח א'.**

8. ממצאי הבדיקה העיקריים:

8.1 באופן כללי, הביקורת מציינת, כי סמנכ"לית קהילה ומנהל אגף החינוך בעירייה פעלו ליישם את הנחיות המנכ"ל. נבחן ביסודיות כל מערך ההסעים, במטרה לצמצם את העלויות הכספיות של העירייה.

8.2 לקראת שנת הלימודים תשס"ה, פרסם אגף החינוך מכרז הסעות חדש. המכרז הוכן על-פי הנחיות המנכ"ל שניתנו בנושא.

8.3 הוצאות העירייה להסעות בשנת הלימודים תשס"ה

8.3.1 סה"כ הוצאות העירייה להסעות תלמידים בשנת הלימודים תשס"ה (כמפורט

בסעיף 10.2), מגיעות לכדי 9,996 אש"ח, לפי החלוקה:

הסעות תלמידי החינוך המיוחד 4,949 אש"ח.

הסעות לחווה החקלאית ולביה"ס הימי 280 אש"ח.

העסקת מלווים בחינוך המיוחד 3,093 אש"ח.

החזר נסיעות לתלמידי חינוך מיוחד ורגיל 200 אש"ח.

החזר נסיעות לתלמידי חטיבות הביניים 1,990 אש"ח.

השתתפות בנסיעות לתלמידים נזקקים 31 אש"ח.

8.3.2 החזר משרד החינוך מגיע סך הכל לכדי 5,422 אש"ח - 54%.

8.4 צמצום עלויות ההסעה

8.4.1 רכזת ההסעות באגף החינוך ביצעה עבודה יסודית ובחנה את כל אחד ואחד ממסלולי ההסעה, במטרה לצמצם את מספר מסלולי ההסעה וכמות כלי הרכב בכל מסלול. בעקבות בחינה זו הוכנה תכנית הסעות חדשה שהביאה לצמצום של כ- 20 כלי רכב.

8.4.2 אולם, במקביל לחסכון זה, נוצר הצורך להגדיל את כמות כלי הרכב כתוצאה מהגדלת מספרם של תלמידי החינוך המיוחד הזכאים לליווי, כמפורט בטבלה בסעיף 11.

8.4.3 בנוסף לכך, עד שנת תשס"ד נהגו להסיע בעירייה עד עשרה ילדים מתחת לגיל 14 ברכב אחד, וזאת בניגוד להנחיות משרד החינוך. בתיאום עם הממונה על

הסעות תלמידים במערכת החינוך

ההסעות במשרד החינוך סוכם, כי החל משנת תשס"ה, לא יוסעו יותר משמונה ילדים ברכב אחד.

משמעות הדבר היתה, הגדלת כמות כלי הרכב בעוד שבעה רכבים.

8.4.4 כתוצאה מכך, הצמצום בפועל בין כמות כלי הרכב בשנת תשס"ד - 134.5 כלי

רכב לשנת תשס"ה - 125.5 כלי רכב, היה תשעה כלי רכב.

בשנת תשס"ו שוב חל גידול בצרכים כתוצאה מגידול בכמות הילדים המוסעים ונוספו עוד שישה כלי רכב, סך הכל 132 כלי רכב ביום.

8.4.5 מבדיקת הביקורת נמצא, שקיימים מסלולי נסיעה שעלות התשלום עבורם

גבוהה מהמחיר המוכר על-ידי משרד החינוך, זאת מאחר שבמחירים שקבע משרד החינוך לא היו קבלני הסעות שהיו מוכנים לבצע מסלולי נסיעה אלו.

(הדבר נעשה באישור ועדת המכרזים ומשרד החינוך), מאידך, ההחזר שמשרד החינוך מעביר לעירייה הינו 50% ממחיר המסלול המוכר על-ידו ולא המחיר שמשלמת העירייה בפועל לקבלני ההסעות.

8.5 העלויות הכספיות של ההסעות

8.5.1 בבחינת העלויות הכספיות של ההסעות המאורגנות נמצא, כי ביחס לשנת

2003, השנה שנבדקה בביקורת החולפת, בשנת 2004 חלה ירידה של כ- 300

אש"ח בעלויות. מאידך, בבחינה על פני שלוש שנות לימוד: תשס"ד, תשס"ה ו-

תשס"ו, נמצא, כי העלויות הינן פחות או יותר זהות, כ- 5.2 מיליון ש"ח בשנה

(אין עדיין נתונים סופיים לגבי שנת תשס"ו והעלויות המוצגות הינן אומדן

משוער). ראוי לציין, כי הדבר נעשה למרות הגידול במספר הילדים המוסעים

ושינוי התקנות בדבר מספר הילדים המוסעים בכלי רכב, מ-עשרה ילדים ל-

שמונה (אילו תכנית ההסעות היתה מתקיימת על-פי מספר התלמידים בשנת

2003 ועל בסיס עשרה ילדים ברכב, החסכון היה בולט וניכר לעין).

תשס"ו (באלפי ש"ח) אומדן חזוי	תשס"ה (באלפי ש"ח)	תשס"ד (באלפי ש"ח)	2004 (באלפי ש"ח)	2003 (באלפי ש"ח)	

הסעות תלמידים במערכת החינוך

5,030 (אומדן)	4,949	4,889	4,808	5,072	עלויות הסעה- חינוך מיוחד
235	280	330	314	361	הסעה לחווה החקלאית ולבית- הספר הימי
5,273	5,229	5,219	5,122	5,433	סה"כ
	2,101,754	2,204,460			החזר כספי

8.5.2 ההחזר הכספי של משרד החינוך עומד על 50% מעלות ההסעה, ובמסלולים ובתעריפים המאושרים על-ידו, אולם, על-פי הנתונים שהתקבלו מחשב אגף החינוך, ההחזרים נמוכים יותר, 2,204 אלפי ש"ח בשנת תשס"ד ו- 2,101 אלפי ש"ח בשנת תשס"ה. משמעות הדבר הינה החזר של 42%-45% בלבד.

8.5.3 לדברי מנהל אגף החינוך, הפער בהחזר נובע מ-שתי סיבות מרכזיות:

(1) אי-השתתפות של משרד החינוך בפרויקט "מופת"- 166 אלף ש"ח בשנת תשס"ה, וההסעות למעון שיקומי אגף הרווחה - 41 אלף ש"ח, סה"כ 207 אלף ש"ח. ההסעות לפרויקטים אלו הינן במימון מלא של העירייה או אגף הרווחה.

(2) קיימים כ- 20 מסלולי נסיעה שבהם התשלום בפועל לקבלני ההסעות הינו גבוה יותר ביחס למחיר המסלול המוכר על-ידי משרד החינוך שממנו הוא מחזיר את ה- 50%, מאחר שכך, הדבר גורם להוצאה יתרה של העירייה בגובה של כ- 250 אלף ש"ח.

(3) מבדיקה שקיים מנהל אגף החינוך עם הממונה על ההסעות במשרד החינוך - מחוז ת"א, עולה, כי משרד החינוך מתכוון בתקופה הקרובה לעדכן את מחירי השתתפותו בהסעות ולהוסיף 18%-20% למחיר המסלול הקיים כיום.

8.5.4 הביקורת מציינת, כי משרד החינוך מעביר מדי חודש דוח מפורט לחשב אגף החינוך לגבי מסלולי הנסיעה שבהם הוא מכיר ומשתתף בהחזרים הכספיים, אולם לא נערכת על-ידו בדיקה מסודרת ושיטתית לגבי גובה החזרים הללו והתאמתם למחיר הנסיעות ולהחזרים הכספיים.

8.5.5 לדברי מנהל אגף החינוך, רכזת ההסעות באגף החינוך מוודאת שכל מסלול נסיעה מאושר על-ידי משרד החינוך. כמו-כן הוא מבצע באופן אישי פעמיים בשנה בדיקה מדגמית לגבי השוואת מחירי עלויות קווי ההסעות ולהחזרים הכספיים, אולם את הבדיקה השיטתית החודשית צריך לעשות חשב האגף.

8.6 מלווים להסעות החינוך המיוחד

- 8.6.1 מאז הביקורת חל גידול משמעותי בכמות המלווים במסלולי ההסעה של תלמידי החינוך המיוחד. בשנת תשס"ד עמדה כמות המלווים על 45 מלווים (29 עובדי עירייה ו- 16 מלווים עובדי חברת כוח-אדם), בשנת תשס"ה עמדה כמות המלווים על 53 מלווים, 23 מתוכם עובדי כוח-אדם, ואילו בשנת תשס"ו כמות המלווים מגיעה ל- 67 מלווים (33 עובדי עירייה ו- 34 מלווים עובדי חברת כוח-אדם).
- 8.6.2 הגדלת כמות המלווים נובעת מהקפדה רבה שנוהגת העירייה כיום במתן הליווי לתלמידים הזכאים לכך על-פי קביעת נכותם בוועדות ההשמה, דבר שבעבר לא היתה הקפדה עליו די הצורך.
- 8.6.3 ההוצאה לתשלום שכר המלווים גדלה בשנת תשס"ה סך הכל לכדי 3,092 אש"ח, 1,792 אש"ח עבור העסקת 30 מלווים עובדי עירייה ועוד 1,300 אש"ח עבור העסקת 23 עובדי חברת כוח-אדם, וזאת לעומת 2.6 מיליון ש"ח בתקופת הדוח. הוצאה זו תגדל שוב בשנת תשס"ו לאור הגידול המשמעותי בכמות המלווים.
- 8.6.4 החזר משרד החינוך לליווי נעשה על-פי מפתח השתתפות של 5,988 ש"ח לשנה עבור כל ילד הזכאי לליווי. החזר בשנת תשס"ה הגיע ל- 931 אלף ש"ח, שמשמעותו רק 29% מההוצאות לליווי.
- 8.6.5 מנהל אגף החינוך מנהל פיקוח ומעקב על ההחזרים הכספיים של משרד החינוך אל מול כמות תלמידי החינוך המיוחד הזכאים לליווי. מבדיקת הביקורת נמצא, כי החזר הכספי בשנת תשס"ה - 931 אלף ש"ח, תואם לגובה ההשתתפות עבור 155 תלמידי החינוך המיוחד זכאי הליווי בשנה זו.
- 8.7 פרויקט "מופת" - מימון העירייה לפרויקט "מופת" בוטל בשנת תשס"ו, החלטה שהביאה לחסכון של 166 אלף ש"ח לשנה, הוצאה כספית שנעשתה במימון מלא של העירייה.
- 8.8 הסעות לחווה החקלאית ולביה"ס הימי - נמשך מימון העירייה להסעות לחווה החקלאית ולבית-הספר הימי. יחד עם זאת, חל צמצום בעלויות הכספיות להסעות אלו. הדבר נובע מצמצום הקצבת שעות ההוראה לבתי-ספר אלו, שהביאה להקטנת כמות הילדים המגיעה ללימודי החקלאות והים, מ- 1940 ילדים בשבוע בשנת תשס"ד ל- 930 ילדים בשבוע בשנת תשס"ו, ובאופן ישיר להפחתת כמות ימי ההסעה של התלמידים וצמצום העלויות מ- 360 אלף בשנת תשס"ד ל- 235 אלף בשנת תשס"ו. החזר של משרד החינוך להסעות לחווה החקלאית הינו כמעט מלא 92% מההוצאה, בעוד שלבית-הספר הימי החזר מהווה רק 50% מההוצאה.
- 8.9 החזר התשלום עבור הנסיעות בתחבורה הציבורית

הסעות תלמידים במערכת החינוך

העירייה מממנת רכישת כרטיסיות לנסיעות תלמידי החינוך הרגיל שלימודיהם אושרו בבתי-הספר מחוץ לבת-ים, לתלמידי החינוך המיוחד המסוגלים לתפקד באופן עצמאי ולנסוע בתחבורה הציבורית לבתי-הספר בבת-ים, וכן לתלמידי חטיבות הביניים שמקום מגוריהם מרוחק מבתי-הספר.

משרד החינוך מכיר בהוצאה זו, והחוזר הניתן על-ידו, 5.2 ש"ח ליום, מכסה את מלוא עלויות רכישת כרטיסי הנסיעות לתלמידים.

משרד החינוך העביר את מלוא ההחזר הכספי לעירייה, ועד אמצע דצמבר 2005, קיבלו שמונה מנהלי בתי-ספר 70% מהכספים המיועדים לתלמידים והם אמורים לשלם זאת לתלמידיהם.

8.10 בטיחות ההסעות

8.10.1 בדיקת היבטי הבטיחות של רכבי ההסעות נעשית באופן חלקי. הממונה על הבטיחות בודק בתחילת השנה במשרד התחבורה את אישוריהם של קציני הבטיחות של חברות ההסעה. חברות ההסעה מצרפות את אישורי הבדיקה של קציני הבטיחות לרכבי החברות המשמשים להסעות התלמידים. ללא אישור זה, החשבון אינו מועבר לתשלום.

8.10.2 בדיקות הבטיחות של קצין הבטיחות בתעבורה של העירייה ברכבי החברות אינן מסודרות ואינן מתועדות בכתב, אין פיקוח ובקרה מסודרת על פעילות זו. לאור הערות אלו, נקט מנהל המשק בצעדים נמרצים להסדרת דפוסי עבודתו של הממונה על הבטיחות.

8.10.3 רכזת ההסעות נוהגת אף היא לצאת מדי פעם בעיתויים לא קבועים, ובעיקר לאחר שמגיעות אליה טענות של הורים, לבצע ביקורות ברכבי ההסעות.

8.11 רכזת ההסעות

8.11.1 מונתה עובדת, המשמשת כרכזת ההסעות באגף החינוך. העובדת עושה עבודה יסודית ומסודרת ומרכזת את הפעילויות בנושא ההסעות מול חברות ההסעה העובדות עם העירייה ומול הממונה על ההסעות במשרד החינוך. חלק מהפעילויות מבוצעות גם על-ידי עובדות נוספות באגף החינוך, העוסקות בנושא המלווים ובדיקת החשבונות של חברות ההסעה. המעקב אחר החזרת הכספים של משרד החינוך אמור להתבצע על-ידי חשב האגף, אולם הוא אינו מתבצע כפי שנדרש.

9. הביקורת ממליצה:

הסעות תלמידים במערכת החינוך

(א) מנהל אגף החינוך בסיוע חשב באגף, יבחנו ביסודיות ובאופן מסודר ושיטתי את החזרי משרד החינוך להסעות התלמידים בכל התחומים.

(ב) יש לפעול מול הממונה על ההסעות במשרד החינוך להכיר במחירי כל מסלולי הנסיעה המבוצעים, וזאת על מנת שהחוזר הכספי של משרד החינוך יהיה 50% מעלותם המלאה של כל קווי ההסעה.

(ג) קצין הבטיחות בתעבורה יבצע את ביקורות הבטיחות ברכבי ההסעות של חברות ההסעה באופן שיטתי ומסודר, תוך מילוי טופסי הדיווח שסוכמו עליהם. מנהל המשק יקיים בקרה ופיקוח על ביצוע ביקורות הבטיחות הללו.

(ד) להשלים את חלוקת כספי החוזרים לכרטיסיות/לתלמידים עבור הנסיעות בתחבורה הציבורית, כסף שהועבר לעירייה על-ידי משרד החינוך.

(ה) לאור עלויות העסקת המלווים המוצגים בדוח (עובדי עירייה ועובדי חברת כ"א), יבחן המשנה למנכ"ל את ביצוע הליווי באופן החסכוני ביותר.

10. להלן ממצאי הבדיקה המפורטים :

10.1 הביקורת ביצעה בדיקה יסודית של כלל ההוצאות וההכנסות של שנת תשס"ה. בחלק מהנתונים נעשתה גם השוואה להוצאה הכספית של שנת תשס"ד ואל מול אומדן ההוצאה הכספית לשנת תשס"ו.

10.2 להלן ריכוז העלויות של ההוצאות וההכנסות מפרויקט ההסעות

11. הסעות תלמידי החינוך המיוחד

בתחום זה נכללים שני נושאים :
הסעות תלמידי החינוך המיוחד.
מימון עלויות המלווים בחינוך המיוחד.

הסעות תלמידים

תשס"ו (דצמ' 2005) (אומדן חזוי)	תשס"ה (ינואר 2005)	תשס"ד (ינואר 2004)	הנושא
131.9	125.5	134.5	מספר קווי הסעה ביום
623	584	567	מספר התלמידים המוסעים (כולל הסעות פרויקט המחוננים ללא פרויקט מופת)
20,480	20,520	20,112	עלות כספית ליום כולל מע"מ
5,030,345	4,948,895	4,883,765	עלות כספית שנתית כולל מע"מ
בוטל	166,037 כלול במסגרת הסעות חינוך מיוחד	91,350 כלול במסגרת הסעות חינוך מיוחד	פרויקט מופת- עלות שנתית ללא מימון משרד החינוך (נכלל בהסעות)
235,498 (930 ילדים)	280,431 (1376 ילדים)	329,820 (1940 ילדים)	הסעות בית-הספר הימי, החווה החקלאית
5,273,843	5,229,326	5,213,585	סה"כ עלות כספית שנתית ב-ש"ח כולל מע"מ
	2,101,754	2,204,460	החזר משרד החינוך להסעות החינוך המיוחד

11.1 נעשה ניסיון ומאמץ יסודי על-ידי הממונה על ההסעות לצמצם את כמות קווי ההסעה וכמות כלי הרכב, וזאת לקראת היציאה למכרז, שהתפרסם לקראת שנת הלימודים תשס"ה. ואכן, לאחר בדיקה יסודית הוכנה תכנית המצביעה על צמצום של כ- 20 קווי הסעה, אולם עד מהרה הגידול במספר התלמידים בחינוך המיוחד הכתיבו את הצורך להגדיל את כמות קווי ההסעה.

11.2 ראוי לציין, שעד שנת תשס"ה ניתן היה להסיע ברכב אחד 10 ילדים מתחת לגיל 14, בעוד שמשנה זו ואילך כמות הילדים המכסימלית שניתן להסיע ברכב הסעה צומצמה ל- 8 ילדים בלבד, ולדבר היתה השלכה על הצורך להגדיל בעוד שבעה כלי הרכב.

11.3 על-פי נתוני הטבלה נראה, כי מדי שנה פוחתת כמות התלמידים המוסעת ללימודים בחווה החקלאית ולבית-הספר הימי (וזאת עקב צמצום סל שעות ההוראה

הסעות תלמידים במערכת החינוך

לבתי-ספר אלו). באופן ישיר, הדבר מביא לצמצום כמות הכיתות המגיעות לבתי-ספר אלו ולהקטנת ימי האוטובוסים הנדרשים להסעות.

11.4 הפסקת ההסעות לפרויקט מופת הביא לחסכון ניכר של כ- 166,000 ש"ח שכולו נפל על כתפי העירייה.

11.5 על פני השנים קיים חסכון כספי של כ- 110,000 ש"ח משנה לשנה.

11.6 64 מקווי הסעת התלמידים - 50% הינם קווי הסעה בתוך בתים והיתר למוסדות חינוך שמחוץ לבתים: בני-ברק, פי"ת, ראש"צ, ת"א, חולון, הרצליה, ר"ג, ראש העין, שפיים, יפו, אשדוד, אסף הרופא.

12. מלווים להסעות בחינוך המיוחד

משרד החינוך מחוייב על-פי חוק הליווי הצמדת מלווים לתלמידים אשר נכותם/לקותם מחייבת זאת על-פי חוזר מנכ"ל משרד החינוך.

זכאות זו מקנה השתתפות של משרד החינוך בתשלום שנתי שנקבע על-ידי משרד החינוך.

12.1 בשנת 2003, הסתכמה כמות המלווים ב- 45 מלווים, מתוכם 29 מלווים עובדי עירייה ו- 16 מלווים עובדי חברת כוח-אדם.

12.2 בהנחיות המנכ"ל בנושא זה נקבע, כי יעשה מאמץ לצמצם את כמות המלווים על-ידי שילוב של יותר ילדים הזכאים לליווי ברכב אחד, ולבצע ליווי אחד באמצעות עובדי חברת כוח-אדם, שעלות העסקתם זולה יותר מזו של עובדי העירייה.

12.3 מבדיקת הביקורת נמצא, כי כמות המלווים עלתה באופן משמעותי. בשנת תשס"ה, הועסקו 30 מלווים עובדי עירייה ו- 23 עובדי חברת כוח-אדם, סך הכל 53 מלווים. בשנת תשס"ו, מעסיקה העירייה 67 מלווים, 33 מהם עובדי עירייה ו- 34 עובדי חברת כוח-אדם.

12.4 להלן פירוט כמות המלווים והתלמידים זכאי הליווי בשנת תשס"ו, על-פי חלוקה למחלקות באגף החינוך:

בחינוך לגיל הרך - גנ"י - 22 מלווים ל- 49 ילדים.

בחינוך היסודי - 34 מלווים ל- 129 תלמידים.

בחינוך העל-יסודי - 11 מלווים ל- 32 תלמידים.

סה"כ - 67 מלווים ל- 210 תלמידים.

12.5 בשנת תשס"ה, הועסקו סה"כ 55 מלווים, שליוו 155 תלמידים, שהוכרה זכאותם על-ידי משרד החינוך.

12.6 המחלקה לגיל הרך מעסיקה שלושה מלווים, המלווים ארבעה ילדים מתחת לגיל שלוש למעון חלמית. המימון לפעילות זו נעשית מתקציב אגף הרווחה והוא פי שלושה מהשתתפות משרד החינוך - 1,600 ש"ח לילד לחודש.

הסעות תלמידים במערכת החינוך

12.7 משרד החינוך משתתף בעלות העסקת המלווים על-פי מפתח תשלום קבוע של 544.4 ש"ח לחודש X 11 חודש לשנה, עבור כל ילד הזכאי לליווי, סה"כ החזר שנתי לליווי של כל ילד 5,988.4 ש"ח.

12.8 לדברי האחראית על ההסעות באגף החינוך, העירייה לא הקפידה בעבר על הצבת מלווים בהסעות תלמידי החינוך המיוחד, כנדרש בחוק, ואילו עתה קיימת הקפדה רבה בנושא ולפיכך משמעות הדבר הינה גידול משמעותי בכמות המלווים. תוספת כוח-אדם לצורכי הליווי מתבצעת על-ידי עובדים המועסקים על-ידי חברות כוח-אדם.

12.9 הביקורת בדקה את היקף ההוצאה לתשלומי שכר המלווים בשנת תשס"ה, מספטמבר 2004-אוגוסט 2005, ונמצא, כי ההוצאה הכספית של העירייה היתה סה"כ 3,093 אש"ח, ואילו, ההחזרים ממשרד החינוך הסתכמו סה"כ ב- 930,884 ש"ח. כלומר, החזר בשיעור של 30% בלבד.

12.10 הוצאות הליווי של העירייה נחלקו ל- 1,792,200 ש"ח עלויות שכר לעובדי העירייה ועוד 1,300,535 ש"ח עלויות העסקת מלווים עובדי חברת כוח-אדם.

12.11 מבדיקה השוואתית בין עלות העסקת מלווים עובדי עירייה לבין עלות עובדי חברת כוח-אדם נמצא, כי:

12.11.1 הועסקו 30 עובדי עירייה כמלווים - סה"כ 20.6 משרות.

עלות כוללת 1,792 אש"ח - עלות למשרה 87.0 אש"ח.

12.11.2 הועסקו 23 עובדים כמלווים מחברת כוח-אדם, סה"כ ב- 17.4 משרות.

עלות כוללת 1,300 אש"ח- עלות למשרה 74.7 אש"ח.

12.11.3 משמעות הדבר, עלות משרה למלווה עובד עירייה עולה ב- 12.3 אש"ח יותר ממלווה מחברת כוח-אדם.

12.12 החזרי משרד החינוך ל- 155 תלמידים זכאי הליווי במכפלת סכום ההשתתפות 5,988 ש"ח לשנה תקין ותואם את החזר הכספי לעירייה בסך 931 אלף ש"ח.

13. הסעות תלמידי החינוך הרגיל

מדובר בהסעות מאורגנות של תלמידים מבתי-ספר יסודיים למספר מקומות לימוד ייחודיים או בהסעות תלמידים מרחבי העיר ללמוד בפרויקטים חינוכיים:

13.1 הסעות לחווה החקלאית

13.1.1 המנכ"ל אישר את המשך קיום ההסעות ללימודים בחווה החקלאית מבתי-הספר בעיר.

הסעות תלמידים במערכת החינוך

13.1.2 בשנת תשס"ד הוסעו ללימודים 1670 ילדים בשבוע, בהיקף ממוצע של 14 ימי אוטובוס בשבוע (2.3 אוטובוסים מדי יום). העלות החודשית הסתכמה ב- 35,565 ש"ח לחודש.

13.1.3 בשנת תשס"ו ירדה כמות התלמידים הלומדים בחווה החקלאית, וזאת עקב צמצום בהקצאת שעות הוראה לחווה, ולפיכך באופן טבעי פחתה העלות הכספית הכוללת.

כיום מוסעים 730 ילדים בשבוע בלבד, בהיקף של 7 ימי אוטובוס בשבוע (1.2 ליום) והעלות החודשית מסתכמת ב- 16,919 ש"ח כולל מע"מ (העלות השנתית מגיעה לכדי 151,934 ש"ח).

13.1.4 החזר משרד החינוך הינו 5.08 ש"ח לילד ליום (כ- 15,575 ש"ח לחודש). המשמעות הינה, החזר כמעט מלא של כ- 92% מעלות ההסעה.

13.2 הסעות ללימודים בבית-הספר הימי

13.2.1 המנכ"ל אישר את המשך ההסעות לבית-הספר הימי שבחוף ה-"סי-פאלאס".

13.2.2 בשנת תשס"ד הוסעו 270 ילדים באוטובוס אחד שישה ימים בשבוע. עלות ההסעה לעירייה הסתכמה ב- 9,087 ש"ח בחודש.

13.2.3 בשנת תשס"ו ירד היקף התלמידים המוסעים ל- 200 ילדים בשבוע, אוטובוס אחד ל- ארבעה ימים. העלות החודשית מסתכמת ב- 9,668 ש"ח כולל מע"מ לחודש, 83,564 ש"ח לשנה.

13.2.4 החזר משרד החינוך מסתכם ב- 5.08 ש"ח לילד ליום, כ- 4,864 ש"ח לחודש. המשמעות היא, החזר חודשי של 50% מעלות ההסעה.

13.3 פרויקט "מופת"

13.3.1 הסעות תלמידים ללימודים בבית-הספר תחכמוני נמשכו גם בשנות הלימודים תשס"ד ו-תשס"ה.

13.3.2 בשנת תשס"ה מימנה העירייה את הסעתם מדי יום ביומו של 47 תלמידים מרחבי העיר ב- שישה כלי רכב ללימודים בבית-הספר תחכמוני, בעלות שנתית של 166,037 ש"ח.

עלות הסעה זו מומנה במלואה על-ידי עיריית בת-ים, ללא החזר כספי של משרד החינוך ונכללה בתוך סל ההסעות של תלמידי החינוך המיוחד.

13.3.3 רק בשנת תשס"ו הופסקה השתתפות העירייה במימון פרויקט זה והחסכון הכספי ברור מאליו.

13.4 פרויקט "המחוננים"

13.4.1 פרויקט "המחוננים" שנערך בעבר בבית-הספר רמות הועבר לאשכול הפיס על-פי הנחיית המנכ"ל.

הסעות תלמידים במערכת החינוך

13.4.2 הפרויקט מוכר על-ידי משרד החינוך ולפיכך קיים החזר של 50% מעלויות הנסיעה.

העירייה מסיעה ואוספת מרחבי העיר 51 תלמידים ב-7 כלי רכב, אחת לשבוע, ביום ג'. העלות השנתית של ההסעה מגיעה ל-38,316 ש"ח. עלות זו נכללת בתוך סל ההסעות של החינוך המיוחד.

13.4.3 בנוסף לכך, מסיעה העירייה אחת לשבוע ברכב אחד חמישה תלמידים מחוננים למכללת הכפר הירוק, בעלות שנתית של 5,023 ש"ח. גם עלות זו ממומנת ב-50% על-ידי משרד החינוך ונכללת בסל העלויות של הסעות החינוך המיוחד.

13.4.4 בנוסף להסעות אלו, מימנה העירייה ל-שמונה ילדים החזר הוצאות לקניית כרטיסיות לאוטובוס לנסיעה לבית-הספר "תיכון אילון" בחולון, בעלות שנתית של 9,150 ש"ח. עלויות אלו מוחזרות במלואן על-ידי משרד החינוך.

החזר נסיעות בתחבורה הציבורית

14. נסיעות תלמידי החינוך המיוחד בתחבורה הציבורית

14.1 תקצוב העירייה לנסיעות תלמידי החינוך המיוחד בתחבורה הציבורית, המשולבים בבתי-הספר הרגילים בעיר, והן לתלמידי החינוך הרגיל הלומדים במוסדות חינוך מחוץ לעיר נמשך גם בשנת תשס"ה.

14.2 העירייה מימנה בשנת תשס"ה ל-175 ילדים, קניית כרטיסיות לאוטובוסים בשיעור של 5.2 ש"ח ובעלות שנתית של 200,200 ש"ח. משרד החינוך נושא במלוא עלות כספית זו (מאחר שהשתתפות משרד החינוך הינה 50% מתוך 10.4 ש"ח).

14.3 השתתפות העירייה מאפשרת לילדים נסיעה בכרטיסיות במלוא עלות הנסיעה.

14.4 לשנת הלימודים תשס"ו, טרם נתן משרד החינוך את אישורו להשתתפות כספית זו, אלא רק לתלמידים שגרים מעל שלושה ק"מ מבית-הספר. המשמעות היא, שתלמידים רבים לא יקבלו את המימון שקיבלו עד כה, ולפיכך יש לפעול להשגת האישורים לכך.

15. החזר נסיעות לתלמידי חטיבות הביניים והעל-יסודיים

15.1 מדובר בהשתתפות עירונית במימון קניית כרטיסיות לתחבורה הציבורית של תלמידי חטיבות הביניים והעל-יסודיים הגרים במרחקים גדולים מבית-ספרם (תלמידי בתי"ס: רמות, חשמונאים, שז"ר, מלטון, רמת-יוסף, בית וגן, המר).

15.2 סה"כ מדובר בהשתתפות כספית ל-1913 תלמידים במימון של 5.2 ש"ח ליום.

15.3 בשנת תשס"ה, הכיר משרד החינוך בהחזר ל-1913 תלמידים, שמרחק נסיעתם הינו מעל 7-8 תחנות מבית-הספר ומימון באופן מלא עלות נסיעה גדולה זו בהיקף שנתי של

הסעות תלמידים במערכת החינוך

1,989,520 ש"ח. משרד החינוך העביר את הכסף לעירייה ביוני 2005. בדצמבר 2005, העבירה העירייה כ- 70% מהחזר למנהלי שמונה בתי-ספר בכדי שיחזירו את הכסף לתלמידים.

16. ועדת השתתפות עירונית

16.1 העירייה מממנת נסיעות באופן חלקי ואת נסיעותיהם של תלמידים נזקקים בתחבורה הציבורית.

בשנת תשס"ה, הוכרה זכאותם של 47 תלמידים.

16.2 היקף ההשתתפות היה 31,380 ש"ח אשר מומן באופן מלא על-ידי העירייה.

17. בטיחות בהסעות התלמידים

17.1 חברות ההסעות מגישות מדי חודש כנדרש אישור בטיחות מקצין הבטיחות בתעבורה של חברת ההסעות. האישור מצורף לחשבון ההסעות החודשי של החברה. ללא אישור זה לא מועבר החשבון לתשלום.

רשימת קציני הבטיחות בתעבורה של חברות ההסעה נבדקה במשרד התחבורה על-ידי קצין הבטיחות בתעבורה של עיריית בת-ים..

17.2 ביקורות הבטיחות באמצעות קצין הבטיחות בעיריית בת-ים לא נערכות באופן מסודר, שיטתי ואין דוחות ביקורת שהוא עורך.

17.3 בעקבות שיחה עם מנהל המשק, גובש טופס ביקורת יומי אותו ימלא קצין הבטיחות בתעבורה על כל אחד מהרכבים של חברות ההסעה, שאותן הוא בודק. סוכס, כי תבוצע ביקורת שכזו לפחות אחת לשבוע, כל פעם בחברת הסעות אחרת, ולאחריה ימלא קצין הבטיחות טופס דיווח חודשי ויעביר עותק ממנו למנהל מחלקת המשק, למנהל אגף החינוך ולאחראית על ההסעות באגף החינוך.

17.4 קצין הבטיחות יקבל מעובדת אגף החינוך, האחראית לנושא את תכנית ההסעות, שעות יציאת כלי הרכב ושמות התלמידים המוסעים לקראת כל ביקורת שבכוונתו לבצע.

18. מינוי עובדת באגף החינוך כמרכזת ההסעות

מזכירת מנהלת המחלקה לחינוך יסודי מונתה לתפקיד רכזת ההסעות. העובדת מרכזת את מרבית הפעילויות בתחום הנ"ל, מבצעת את תפקידה ביסודיות ובמסירות רבה ונמצאת בקשר הדוק עם חברות ההסעות שמבצעות את ההסעות. בפעילות הקשורה למלווי הסעות

הסעות תלמידים במערכת החינוך

התלמידים נוטלות חלק עוד שלוש עובדות מהמחלקה לגיל הרך, היסודי והעל-יסודי של מחלקות אגף החינוך: גני-הילדים, החינוך היסודי והחינוך העל-יסודי. רכזת ההסעות מרכזת גם את הפעילות בנושא התשלומים לחברות ההסעה. בדיקת החוזרים הכספיים של משרד החינוך אמורה להתבצע על-ידי חשבות האגף, אולם בפועל הדבר נעשה בחלקו על-ידי מנהל האגף בלבד.

הסעות תלמידים במערכת החינוך

נספח א'

בשנת הלימודים תשס"ו, מבוצעות ההסעות על-ידי החברות הבאות:

שם החברה	סה"כ הסעה	קווי התלמידים	כמות כללית של כלי ליום	כמות המלווים בהסעה
המפתח	14	75 - חינוך מיוחד	18.5	13
הררי	5	42 - חינוך מיוחד	8	6
אייל	6	36 - חינוך מיוחד	8	7
שאשא	2 - חינוך רגיל	11 - חינוך מיוחד 5 - חינוך רגיל	2 0.1 רגיל	1
תור שני	3	9 - חינוך מיוחד	4	1
סופה	36 - חינוך מיוחד 1 - חינוך רגיל	338 - חינוך מיוחד 51 - חינוך רגיל	63.5 1.15	29
סלע	21	38		10
סה"כ	87 - חינוך מיוחד 2 - חינוך רגיל	549 56+ חינוך רגיל 605 ילדים	126 1.25 חינוך רגיל 127.25	67 מלווים